

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: ИЗВЪН ГРАНИЦИТЕ НА СРЕДНОВЕКОВНОТО ОБЩЕСТВО

Лектор: доц. д-р Десислава Найденова

Телефон: 0887872725

Имейл: dnajdenova@abv.bg

Хорариум: 30 уч. часа

Анотация:

Защо правилата на Вселенските събори забраняват носенето на маски, преобличането в животински кожи, носенето на мъжки дрехи от жени и на женски дрехи от мъже? Защо най-голяма заплаха за средновековното общество са еретиците, чието въздържание силно наподобява това на светците? Източни деспоти или благочестиви монаси са византийските владетели? Какви са правата на жените? Защо децата почти отсъстват от средновековните текстове? Тези и други въпроси, свързани със структурата на средновековното общество ще бъдат предмет на обсъждане в настоящия курс. В основата му стои тезата, че средновековният свят е строго подредено пространство, съответстващо на божествената йерархичност. Разнообразни символи и знаци, обозначават определени граници: артефакти, природни обекти, всекидневни практики като хранене, начин на обличане и говорене. Тяхното нарушаване обръква порядъка и е опасно за обществото. Това, което ще ни интересува, анализирайки средновековните текстове и стъпвайки на съвременните социологически и антропологически теории, е как функционира законът, за да гарантира спазването на "границите" и как се променя обществения статус на подложените на наказание индивиди, изпадащи в маргинално, междинно, изолирано положение.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема 1. Въведение в проблематиката на средновековното право.

Тема 2. Закон и канон. Византийската правна система.

Тема 3. Разказ за добрия владетел или нормативен документ. Законите на хан Крум.

Тема 4. Правните текстове в средновековна България.

Тема 5. За границите на средновековното общество теоретично.

Тема 6. Наказание и покаяние.

Тема 7. Двете тела на краля. Възможно или невъзможно е царубийството.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Тема 8. Извън границите на средновековното общество - евреи, еретици, арменци, латини, мюсюлмани.

Тема 9. Извън границите на средновековното общество. За жените, насилието и брака.

Тема 10. Извън границите на средновековното общество. Магьосници и други чудатости.

Форми на обучение и оценяване:

Присъствено или дистанционно.

Курсова работа или презентация по избрана тема и събеседване.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

След завършване на курса докторантите ще могат:

Да анализират критично представите за „другия“ и маргиналните групи в средновековното общество.

Да интерпретират средновековни извори в техния културен, религиозен и социален контекст, използвайки методите на историческата антропология и културната история.

Да проследяват механизмите на социално изключване, страх и стигматизация и тяхната връзка с властта, църковните институции и нормативните модели на средновековното общество.

Да прилагат интердисциплинарен подход при изследването на Средновековието.

Литература:

Билярски, Ив. Публично-правна и каноничноправна лексика в българското средновековно пространство. Варна, 2011.

Георгиева, С. Жената в българското средновековие. Пловдив, 2011.

Дагрон, Ж. Императорът и свещеникът. Етюд върху византийския "цезаропапизъм". София, 2006.

Медведев, Д. Правовая культура Византийской империи. СПб., 2001.

Найденова, Д. Извън границите на средновековното общество. Старобългарска литература, 63-64, 2021, 279-300.

Найденова, Д. Евреите в каноничноправните текстове (ръкопис З-І-63 и З-І-68 от сбирката на Груич в Музея на Сръбската православна църква в Белград). Средновековният българин и „другите“. Сборник в чест на 60-годишнината на проф. дин Петър Ангелов, 2013, 319-330.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Николов, А. Между Рим и Константинопол. Из антикатолическата литература в България и славянския православен свят (XI – XVII в.). София, 2016.

Фуко, М. Анормалните. София, 2000.

Фуко, М. Надзор и наказание. Раждането на затвора. София, 1998.

Цибранска–Костова, М.: Покаяната книжнина на Българското средновековие IX–XVIII в. (езиково-текстологични и културологични аспекти). София: Валентин Траянов, 2011.

Naydenova, D. Anti-Armenian Polemics in a Slavic Canon-Law Miscellany (Ms. Slav. No 461 from the Manuscript Collection of the Romanian Academy). *Etudes Balkaniques*, 50, 3, 2014, 82-95.

Penna, D., R. Meijering, A Sourcebook on Byzantine Law: Illustrating Byzantine Law through the Sources. Leiden, 2022.

Troianos, S. Quellen des byzantinischen Rechts. Berlin: De Gruyter, 2017.

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):